

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Quæst. III. De Baptismo & reliquâ vitâ Christi usque ad Paßionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

maſculos reſpiceret. Fiebat autem id, quantum licuit, comitante parvulo, quem proinde factum annorum duodecim, cum in reditu parentes exiſtimarent more ſolito eſſe in comitatu, & non inveniētes, reverſi ſunt in Jeruſalem, ubi illum poſt triduum, id eſt, tertio die invenerunt in certa parte templi ad docendum legem & diſputandum deputatā ſedentem in medio Doctorum, audientem illos docentes, & interrogantem, ſeu excitantem ex auditis quaſtiones ſive propoſitiones, ut omnes ſtuperent velut rapti ſuper prudentia in proponendis dubiis, & ſuper reſponſis ſimiliter illius ad ea quæ ab ipſo interrogabantur. Poſt hæc deſcendit cum parentibus in Nazareth, & erat factus ſubditus illis, perferens pariter labores, quibus quotidianum ſibi victum quaeritabant; proficiēſque jugiter ætate, & effectis ac ſignis ſapientiæ & gratiæ. Sicque complexa manet cum Evangelisſtis Chriſti infantia, pueritia & ætas reliqua, uſque ad baptiſmum.

Q U Æ S T I O III.

De Baptiſmo & reliquâ vitâ Chriſti uſque ad paſſionem.

§. I.

De Baptiſmo & Jejunio Chriſti.

53.
Baptiſmus
Ioannis
quando ce-
perit.

ANNO quinto decimo imperii Tiberii Cæſaris filii adoptivi Octaviani Auguſti, cœpit Præcurſor Chriſti prædicare & dare baptiſmum poenitentiae præambulum & diſpoſitivum ad baptiſmum Chriſti. Quem inter ceteros etiam ipſe Chriſtus ſuſcepit, eodem anno, idque dum erat incipiens quaſi annorum triginta, ut refertur *Luca 3.*

Fuit à Deo
inſpiratus.

Ubi in primis certum eſt baptiſmum Ioannis fuiſſe inſpirativè à Deo, quatenus illum in genere inſpiravit, & inſpirando mandavit juxta illud ipſius Præcurſoris *Ioan. 1. Qui miſit me baptizare, ille mihi dixit.* Ipſe autem Joannes Baptiſta ritum baptizandi inſtituit, à quo proinde baptiſmus Ioannis dictus fuit, ut tradit *Bellarminus l. 1. de Baptiſmo cap. 20.* ſicut baptiſmus novæ legis à quovis conſeratur, baptiſmus Chriſti dicitur, non Petri, Pauli &c. ne alius quàm Chriſtus videatur auctor, ut notavit *Aug. l. 5. de Baptiſmo c. 13.* & alibi. Fuit præterea idem baptiſmus à Joanne collatus: an etiam à Diſcipulis, non conſtat, quòd ita. An inſuper fuerit datus cum certa forma, incertum eſt, & variant Doctores. Conſtat ſaltem ſatis non fuiſſe datum in forma baptiſmi Chriſti. Præterea certum eſt ipſum non contuliſſe gratiam ex opere operato, eiſque, qui illum ſuſceperant, fuiſſe adhuc

A Joanne
inſtitutus.

Et datus.

An vel quâ
formâ, in-
certum.

Non contulit
gratiam.

neceſſarium baptiſmum Chriſti, poſtquam lex Chriſtiana cœpiſſet obligare; uti cœpit poſt paſſionem Chriſti & miſſionem Spiritus ſancti. Ude baptizati Joannis baptiſmate adhuc juſſi fuerunt baptizari ab Apoſtoliſtis baptiſmo Chriſti.

An denique Joannes fuerit viciffim baptizatus à Chriſto baptiſmo ipſius Chriſti, incertum eſt. Nam quòd ſic cenſet veriſimillimum *Amicus*, ex verbis ipſius Præcurſoris *Matth. 3. Ego à te deberi baptizari, & reſponſione Chriſti: Sine modo, ſic enim decet nos implere omnem juſtitiam.* q. d. Exequere nunc quòd dico, ego poſtea faciam quòd petis. Sed Joannes ibi non petiit baptiſmum fluminis, neque Chriſtus per conſequens illum promittit. Solum enim ſignificat Joannes, quòd potiùs indigeret abluì à Chriſto, non baptiſmo aquæ, quem necdum ratio temporis poſtulat, ſed Spiritus ſancti & ignis, quem ſuprà prædixerat, idque quia illo debuerat ab originali & à quotidianis purgari. Quare nec Patres expreſſerunt aliter quàm in Spiritu, ut *Hieronymus*, vel in cruore & baptiſmo fluminis, ut *Nazianzenus* fuiſſe baptizatum. Ideoque verofiſimilius eſſe putat *Abulenſis q. 78. in c. 3. Matth.* Joannem non fuiſſe à Chriſto baptizatum.

Ratio porro ob quam Chriſtus Dominus ſuſceperit baptiſma Joannis assignari ſolet, tum ut ſuo baptiſmo ſanctificaret aquas, eiſque vim regenerandi daret, eas deſtinando ad baptiſmum à ſe inſtituendum, tum ut baptiſmum Joannis comprobaret, tum ut humilitati exemplum præberet, tum ut peccati in ſe incapax, peccata totius naturæ in ſe & per ſe abluenda ſignificaret, tum ut medicus ægris aſſimilatus, ægrotis eò eſſet gravior, quò familiarior; tum ut homines ad baptiſmum ſuum invitaret, tum ut teſtimonium cæleſte ei redderetur, tum denique ut per deſceſſum columbæ ſignificaret gratiam Spiritus ſancti annectendam baptiſmo Fideiſum. Quare decentiam ſuſcipiendi à ſe baptiſmatis ipſe declarat *Matth. 3. Sine modo, ſic enim decet nos adimplere omnem juſtitiam.*

Gravis autem & interminabilis eſt controverſia inter Doctores de præciſa Chriſti ætate in ſuſceptione baptiſmi. Nam Varii putant Chriſtum fuiſſe baptizatum anno ætatis trigefimo inchoato. Quibus præter varios Patres favere videtur, quòd *Lucas c. 3. ait: Et ipſe Jeſus erat incipiens quaſi annorum triginta.* Alii putant id factum anno trigefimo expleto. Alii denique noviffimè cenſent eſſe baptizatum anno trigefimo primo expleto, & trigefimo ſecundo per tredecim dies inchoato. Hi verò ſic exponunt verba *Lucæ*, ut ſolum voluerit ſignificare, quòd Chriſtus eſſet triginta annorum circiter ſeu plus minus; præſertim quia in ætatibus ſeu annis exprimentis rotundi numeri in Scriptura sæpè assignantur. Quòd autem Evangelisſta dicit *incipiens* intelligunt hi, quòd non afficiat

annos

annos triginta, sed exercitium efficac sui & prædicationis, quod scilicet hoc erat incipiens, cum esset quasi triginta annorum. Prout simili modo & sensu refert idem Lucas Act. 1. dictum à Petro Apostolo: *Incipiens Iesus à Baptismate Ioannis &c.* Hæc porro opinionum diversitas oritur ex diversitate & incertitudine opinionum de anno Natalis Domini; quæ similiter interminatæ manent.

57. Christo baptizato qualiter aperi sunt cali, Patre apparente in voce, Spiritu sancto in corpore simili columba.

Christo jam baptizato, ascendentiq; de aqua mox juxta Matthæum c. 3. aperti sunt cæli, subintellige sensibiliter, idque verosimilius per hoc quod in supremo aère per congruentem partim rarefactionem, partim condensationem & illuminationem laterum, profundi hiatus similitudo apparuerit, ut è cælo omnia proficisci viderentur, vox scilicet Patris etiam sensibilis, humanæ & articulatæ similis, & columba seu potius corpus habens speciem columbæ, in qua representabatur persona Spiritus sancti. Neque propterea fuit aliqua fictio: dum enim aliqua species divinitus formatur, & ad veritatem aliquam significandam refertur, nulla deceptio est, sed veritatis significatio; etsi contingat per accidens aliquos falli. Species itaque columbæ non designabat veram columbam, nec etiam quod Spiritus sanctus esset vera columba, sed sub hoc sensibili involucri ob quædam convenientias seu symbolizationes Spiritus sanctus apparuit, ut monstraret Christum esse filium Dei & Spiritu sancto plenum.

Qualiter ibi non fuerit fictio.

An vero hæc signa etiam sint ab æstantibus percepta, Scriptura quidem supra non expressit; tamen neque negat. Et omnino videtur, quod sint percepta, attendâ tum signorum sensibilitate, tum eorundem fine, qui erat, ut manifestaretur conditio & qualitas Christi, non solum Joanni Baptistæ (qui ipse Ioan. 1. sibi dictum refert: *Super quem videris Spiritum descendemem &c.* hic est qui baptizat in Spiritu sancto) sed etiam populo Judaico.

Apparatio hac non solum Joanni sed etiam populo passim.

Quæri etiam posset, quo die anni Christus sit baptizatus? Sed communis responsio est fundata in Patribus & traditione Ecclesiastica, officioque divino, baptizatum esse ipso die Epiphaniæ. Unde cum mox à baptismo successerit in desertum, ibi jejunaturus, & Franciscus c. 3. Regule commendat & citra strictum præceptum præscribit Fratribus suis sanctam quadragesimam ab Epiphania Domini usque ad continuos quadraginta dies, quam Dominus suo sancto jejunio consecravit. Solum posset obstare frigus temporis importunum pro baptismo, qui à Joanne dabatur immersione corporis in aquam. Verum potius tempus id ad exemplum penitentiae erat maxime opportunum baptismo, sicut & Nativitati Iesu, qui propter nos in frigore & nuditate nasci dignatus est. Quàmvis alioquin in

58. Christus creditur baptizatus vespere die Epiphaniæ.

locis palestinae non sit frigus de die adeo exorbitans.

Circa jejunium Christi id solum notandum est, fuisse continuatum sine cibo per integros quadraginta dies; indeque sumpto exemplo Ecclesiam præscribere jejunium quadragesimale ante Pascha, nostræ infirmitati accommodatum, præsertim suppositâ moderatione hodiernâ, non solum prandii, sed etiam cœnulæ vespertinae, apud aliquos satis largæ. Expletis autem quadraginta diebus demum cœpit esurire, dicente Scripturâ, *Postea esurivit*; divinitate nempe humanam naturam, alioquin fami obnoxiam sustentante, actionesque interiores ac contrarias sic temperante, ut fames non oriretur. Similiter tentatio dæmonis, apparentis & colloquentis sensibiliter, contigit post jejunium quadragesimale, insidiatore ansam quoque sumente ex ipsa Christi esurie experiendi, an verè Filius Dei esset. Astus tamen dæmonis Salvator prudentissimis responsis elusit, relinquens illum sine ulteriori instructione mysterii. Qualiter verò tentatio Christi, uti primorum parentum, tota foris, non intus fuerit, peti potest ex dictis P. 1. Tr. 3. d. 6. q. 12. n. 100.

59. Qualis fuerit jejunium Christi, & subsequens tentatio.

§. II.

De Prædicatione Christi.

Post jejunium & victoriam dæmonis processit Christus instar veri athletæ ad prædicationis exercitium, discipulorum aggregationem, miraculorum patrionem, quæ velut sigilla Patris cælestis authenticè monstrabant, quia verè à Patre missus esset in mundum velut Salvator ejusdem, ac tamquam in dictis suis verax signatus ab eodem Patre, qui est prima Veritas.

60. Jejunio successit prædicationis, & miracula.

Circa prædicationem Christi observanda est, tum doctrina in prædicatione tradita, tum tradendi modus, & tempus. Quoad primum manifestum est ex Evangelio doctrinam fuisse excellentem & purissimam, ad reformationem interioris hominis & cælestia collimantem. Quoad secundum, constat fuisse modum prædicandi in Christo singularem, tum quatenus doctrinam piurimis & maximis miraculis confirmabat, tum quia singularissimâ vi & efficacîâ persuadendi loquebatur; tum quia singulari auctoritate doctrinam suam proponebat, tum denique quia quod docebat verbo, firmabat exemplo. Unde Matth. 7. dicitur: *Eras docens, sicut potestatem habens, & non sicut Scribae eorum & Pharisei.* Et Ioan. 7. Numquam sic locutus est homo, sicut hic homo.

Qualis fuerit doctrina à Christo tradita.

Quam singularis tradendi modus.

Ad modum etiam tradendi pertinet, quod Ioan. 18. Christus dixit: *Ego palam locutus sum mundo: Ego semper docui in Synagoga* (ubi scilicet templum non esset) *& in templo* (scilicet Jerusalem) *quo omnes Iudæi conveniunt, & in cœcis*

61. Ad quem usque spectat quod publice semper docuit in cœcis.

Quo sensu
id verum.

oculto locutus sum nihil, quod scilicet occultatum vellem. Nam si quando aliquid coram paucis docuerit, hoc ipsum etiam publice, scilicet coram discipulis, idque ut illud ipsum omnibus enuntiarent juxta illud Christi *Matth. 10. Quod in aure auditis, prædicate super recta.* Unde *Aug. Tract. 113. in Ioan. Quis in occulto loquitur, qui coram tot hominibus loquitur; præsertim si hoc loquitur paucis, quod per eos velit innotescere multis?* Adde, quod etsi altiora quædam mytheria privatim Discipulis pro temporum opportunitate annuntiaverit, communem tamen doctrinam (de qua interrogabatur *Ioan. 18. à Pontificibus*) coram turba semper tradiderit.

62.
Christus potissimum
Iudæis, raro
Gentilibus
prædicavit;
& quare.

Quod ad personas attinet, quibus Christus prædicavit, constat ex Historia Evangelica ipsum ex instituto & principaliter solum prædicasse Judæis; etsi raro & obiter gentilibus personis interdum prædicaverit, ut Samaritanis *Ioan. 4.* & Chananeæ *Matth. 15.* ubi etiam Christus ait: *Non sum missus, nisi ad oves quæ perierunt domus Israel.* Et *Matth. 10.* mandaverat Apostolis: *In viam Gentium ne abieritis, & in civitates Samaritanorum ne intraveritis, sed potius ite ad oves, quæ perierunt, domus Israel.* Ob quod Apostolus *ad Rom. 15.* Christum vocat *Ministrum circumcissionis*, id est, prædicatorem Judæorum. Congruum porro erat, ut cum prædicare per se non posset omnibus, inciperet à Judæis fratribus suis secundum carnem, habentibus legem veri Dei & promissionem Messiae ex suo semine nascituri, ac novæ Legis. Dicitur nihilominus Christus in Scriptura *Lux* sive *lumen Gentium*; quia has per Discipulos suos illuminavit, quibus mandavit *Matth. 28. Docete omnes gentes.*

63.
Quanto præcisè tempore prædicavit, disputatur.

Denique ad tempus prædicationis quod attinet, est magna Opinionum diversitas. Sunt enim, qui tempus prædicationis contrahunt ad duos annos & tres circiter menses. Alii extendunt ad annos quatuor & tres ferè menses. Alii denique (& est recepta opinio) ad tres annos & totidem ferè menses.

Tria Paschata inter baptismum & mortem Christi manifesta sunt ex Scriptura, computato saltem illo, quo mortuus est.

Neque plura admittit Petavius.

64.
Quartum Pascha collegitur ex Scriptura.

Illud satis constat ex Scriptura, quod post Baptismum Christi ante ejusdem mortem intercurrerint saltem tria Paschata. De quorum uno fit mentio *Ioan. 2.* post miraculum conversionis aquæ in vinum; de altero *Ioan. 6.* Postremum verò refertur *Ioan. 11. 12. & 13.* Item *Matth. 26. Marci 14. & Luca 22.* Estque illud quo passus est Christus. Neque plura admittit Petavius *lib. 12. de Doctrina temporum c. 17. & 18.* censens consequenter Christum tantum duobus annis & aliquot mensibus post Baptismum vixisse.

Verum addendum esse quartum Pascha ex *Ioan. 5.* censent varii Patres & plures Recentiores, & satis plausibiliter suadet *Tannerus d. 2. q. 2. dub. 5. n. 143. & seq.* contra nonnullos Patres & Doctores ex-

stimantes esse ibi sermonem de festo Pentecostes vel alio. Tum quia festum Paschæ apud Judæos antonomastice vocatur festum, quando ex circumstantiis non colligitur esse sermonem de alio. Tum quia illa, quæ narratur contigisse inter Pascha præcedens (de quo *Ioan. 2.*) & hoc festum, videntur facile spatium anni, saltem plus quam paucos menses (qui ante Pascha & Pentecosten vel festum Tabernaculorum intercedunt) requirere. Tum quia colloquium cum Samaritana (quod narratur *Ioan. 4.*) dudum post præcedens Pascha accidit, nempe in hieme sequenti, ut colligitur ex Verbis Christi ibidem: *Nonne vos dicitis, quod adhuc quatuor menses sunt, & messis venit;* quæ in Palæstina venit inter Pascha & Pentecosten, ut patet *Levitic. 23.* Dein quibusdam interpositis *Ioan. 5.* fit mentio ulterioris diei festi, utique colloquium dictum subsequens. Quod proinde non potuit esse Pentecoste vel festum Tabernaculorum subsequutum præcedens Pascha, sed novum Pascha seu post anno vertente occurrens. Singularis porro opinio *Cajetani* intelligentis Scripturam de festo Enceniorum, quia singularis, minus curanda videtur. Etsi alioquin videatur non posse efficaciter aliunde redargui, attento quod constet festum Enceniorum occurrere in hieme, ut exprimitur *Ioan. 10.*

Nec refert, quod *Ioan. 6.* fiat rursum mentio alterius Paschatis; adeoque de alio festo videatur loquutus *c. 5.* Nam *Ioannes* referens potissimum ab aliis prætermissa, modò brevior, modò longior est in Historia hujus vel illius anni pertextenda.

Inhærendo autem huic sententiæ consequenter dici posset triennium prædicationis computari solitum esse à Patribus incipendo à miraculo in Cana Galilææ; aliàs verè intercessisse inter Baptismum & mortem quatuor annos & quinque paschata, quorum primum Evangelista non expresserit. Quia tamen receptæ Patrum opinioni magis consonat simpliciter tantum intercessisse tres annos & aliquot menses, negari posset miraculum nuptiarum accidisse, anno post Baptismum, sed potius inter Baptismum & primum Pascha; ut sanè commodè intelligi potest accidisse. Neque aliud evincunt auctoritates. Nisi quis mallet tenere, & quod miraculum primum factum sit anno integro post Baptismum, & quod tantum intercurrerint tria Paschata, dicendo festum Judæorum de quo *Ioan. 5.* non fuisse Pascha, sed ali-quod aliud, ut *Petavius* & alii plures volunt. Quod quoad posteriorem partem dicendo, & negando annum intermedium inter Baptismum ac Miraculum nuptiarum, facile defendi posset sententia *Petavii* de triplici Paschate, adeoque de duobus annis &

nis, & aliquot mensibus Prædicationis Christi. Verum sensus communis militat in contrarium.

§. III.

De Miraculis Christi.

66. Primum miraculum manifestum fuit conversio aquæ in vinum.

PRIMUM vero miraculum manifestum, quo gloriam & divinitatem suam populo monstravit (ocultum erat, egressus ex utero clauso, & abstinentia à cibo per quadraginta dies) fuit conversio aquæ in vinum facta in nuptiis celebratis in Cana Galileæ vicinâ oppido Nazareth; ad quas cum Matre & aliquot discipulis, quos scilicet tunc sibi aggregaverat, fuerat invitatus.

67. Quæstio similiter de sexta in nuptiis contigisse habet doctrinam satis repositam.

Circa quod miraculum observandum est, non ita constare de die seu tempore, quo patratum fuit. Recepta quidem satis doctrina est, similiter factum fuisse sextâ Januarii seu die Baptismi, vertente anno. Et consonant non tantum varii Patres, sed etiam Ecclesia in officio divino canens: Tribus miraculis ornatum diem sanctum colimus hodie vinum ex aqua factum est ad nuptias. Varii tamen Recentiores valde probabiliter contradicunt, eò quod traditio ista non videatur adeo certa, prout quoque satis indicat S. Maximus Serm. de Epiphaniâ & alii Patres; & satisfiat menti Ecclesiæ, quod tali die representetur facti memoria, sicut simili modo loquendi utitur in die depositionis personæ, sæpè diu antea defunctæ. Aliundè autem minus videatur credibile, Christum per annum integrum abstinuisset post susceptum baptismum à solemniori prædicatione & miraculis; qui etiam aliquin post baptismum vixisset quatuor annos & tres circiter menses. Qui vero priori Opinione adhærent, ad hoc respondent, non esse id incredibile, considerando quod inter miraculum istud & baptismum intercurreret jejunium, reditus in Galileam seu Nazareth, mora altiquanta ibidem, visitatio Joannis, à quo testimonium acceperat & adhuc accepturus erat, successiva aggregatio discipulorum. Quæ omnia alioquin contigisse debuissent inter diem Epiphaniæ & primum (quod putant) Pascha, ante quod constat fuisse miraculum patratum in Cana, juxta contextum Evangelii Ioan. 2. Res est proinde inter incertitas relinquenda.

Incerta tamen est.

Et difficultatem patitur.

Ad quam nihilominus respondens adherentes præfusa sententia.

68.

Miracula porro sigillatim recensere ac explicare non est nostri instituti. Solum aliquid dicendum de gloriosa Salvatoris Transfiguratione, quam Ecclesia solemnizat in officio divino ex promotione seu etiam institutione Calixti III. ut passim Auctores referunt, & declarat Vvaddingus ad Annum 1456. n. 71. idque occasione victoriæ mirabilis habitæ contra Turcas, etiam

non ipso die, interveniente B. Joanne Capistrano & Joanne Huniade.

Itaque Christus cum Discipulis passionem suam prædixisset, crucem à singulis bajulandam monuisset, seque post hæc cum gloria judicaturum prænuntiasset, ascendit in montem excelsum, Thabor scilicet, ut habet Martyrologium Romanum, & Opinio vulgata Hieronymi, Bedæ & aliorum, situm in Galilæa, quò proinde à Cæsareæ Philippi (ubi priores sermones cum Discipulis erant habiti Matth. 16.) sex diebus interjectis accesserat. Ubi ut de discipulorum cordibus scandalum crucis tolleret, illosque ad labores & tolerantiam animaret, finemque crucis ac laborum eis prælibandum propinaret, selectiores tres, Petrum scilicet & Iacobum (utique non Minorem, fratrem Domini, ut putavit Augustinus, sed alterum dictum Majorem, utpote fratrem Joannis, de quo sequitur in textu) & Iohannem fratrem eius inquit Matthæus c. 17. Ante quos transfiguratus est.

Transfiguratio ubi, quo sine, & coram quibus contigerit?

69. In quo consisteret, declaratur.

Transfiguratio verò hæc non fuit figuræ sicut lineamentorum, sive corporis, sive faciei, immutatio; sed manente eadem figurâ solum immutatio quædam speciei per accessionem novi splendoris. Unde Matthæus se ipsum explicans subdit: Resplenduit facies eius, sicut sol, per immutationem scilicet veri splendoris & lucis internæ. Secus quam claritas Moyfi, quæ solum erat in facie, extrinsecusque adveniens ex colloquio Dei. Idipsum etiam declarat Lucas cap. 9. dicens: Facta est species vultus eius altera. Vestimenta autem eius facta sunt alba, sicut nix, inquit Matthæus, sive (ut Lucas) factus est vestitus albus resplendens. Qui fulgor seu candor vestium procedebat ex fulgore seu luce corporis Christi. Quare albedo ista vestium non propriè albedo erat, sed luminis transparentis fulgor; qualis ferè est nubium soli directè subjectarum.

§. IV.

De Conversatione Christi & cultu corporis.

CONVERSATIO Christi in mundo fuit communis & socialis, seu inter homines: vita enim solitaria seu eremitica non conveniebat fini redemptionis & instructionis nostræ. Idem patet ex Evangelio. Ex quo tamen similiter liquet ipsum opportunè solitum fuisse se subducere à publico ad vacandum orationi, præclare miscens vitam contemplativam activæ, quo & præberet prædicatoribus exemplum, & hanc vitam tamquam perfectissimam Deoque gratissimam indicaret.

70. Conversatio Christi fuit socialis.

Actiō mixtam habens contemplationem.

71. Quasi ejus vitam.

In victu porro seu cultu corporis regulariter se accommodabat, salvâ honestate &

te & decentiâ, consueto hominum mori quibuscum versabatur; prout congruit cum aliis conversanti. Ideoque *Matth. 11.* Joannes dictus est *neque manducans, neque bibens*; nimirum quia (ut ait *August. l. 16. contra Faustum c. 31.*) illo vitium, quo Iudæi utebantur, non utebatur. *Hæc ergo* (subdit) *nisi Dominus uteretur, non in ejus comparatione manducans & bibens diceretur.* Propter quod S. Franciscus vitam Christi & Apostolorum innovans, suisque præscribens *cap. 3. Regule* ait: *De omnibus cibis, qui apponuntur eis, liceat manducare*; exceptis scilicet specialibus jejunii Regularis, & Ecclesiastici diebus.

72.
Qualis ve
stisus,

Incessisse
cum Aposto-
lu discal-
ceatum,
ostenditur
multipliciter.

Quod ad qualitatem vestitus attinet, is quoque fuit vulgaris & pauper. Solum vertitur à quibusdam in dubium, an Christus incesserit calceatus, immo quod ita regulariter incesserit ab iis affirmatur. Sed oppositum omnino est asserendum, scilicet Christum incessisse nudis pedibus, ad summum cum soleis sive sandaliis pedis plantam ab injuriis viæ defendentibus, supernè autem patentibus; ut expressè tradit S. Hieronymus *Epist. ad Eustochium*. Et ex professo S. Bonaventura in *c. 3. Regule S. Francisci*, & in *Epistola seu Opusculo de Sandaliis Apostolorum*: quod scripsit adversus quemdam Magistrum, qui oppositum prædicaverat, in quem tamquam temerè contra veritatem Evangelicam offendentem, & Evangelii candidissimam margaritam tortis expositionibus conculcantem invehitur. Ibidemque ad probationem adducit plura Patrum & Scriptorum antiquorum testimonia. Et planum satis apparet ex Evangelio *Matth. 10.* & *Lucæ 10.* Christum discipulis præscripsisse, ut non portarent calceamenta; quæ proinde ipse noscunt: *Nec enim poterat habere Dominus* (ut rectè *Hieronymus Epist. ad Eustochium*) *quod prohibuerat servis*; qui primò cœpit facere, & docere. Nec dici potest, ipsum tantum inhibuisse discipulis calceamenta duplicia seu mutatoria. Nam sic debuisset explicatius dicere, *Nolite habere superflua seu duplicia calceamenta*, sicut exprimit duas tunicas. Deinde dum ait: *Nolite possidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in zonis vestris*; non potest id intelligi, quod solum prohibeatur pecunia superflua, sed omnis (quod & Apostoli servarunt, dicente Petro *Act. 3.* *Argentum & aurum non est mihi*) adeoque idem est de calceamentis. Præterea *Lucæ 22.* Christus dixit: *Quando misi vos sine sacculo, & peram, & calceamentis*; utique sine ullis, uti sine ulla pera, & sacculo. Proinde Apostoli sic ad litteram observarunt Christi præscriptum, ut etiam patet ex Patribus, & antiquissimis picturis ac cælaturis Apostolorum, etiam Romæ, in quibus omnibus vel cum soleis vel nudis pedibus exprimentur. Idem quo-

que patet ex ipsis, à Christo permissis *Marci 6.* Apostolorum & Christi discipulorum sandaliis, quæ usque in hodiernum diem in plerisque locis ad hujus veritatis adstipulationem, & devotionem Fidei assertantur, teste D. Bonaventura in *Opusculo cit.* Patet etiam per gloriosum Christi signiferum Franciscum, qui Spiritu sancto revelante juxta litteralem intellectum prædicti præcepti in Regula sua Evangelica Fratribus suis calceamentorum usum interdixit. Et hæc Christus ad litteram loquendo pedes Discipulorum ante sumptionem Eucharistiæ in ultima cœna lavit, veluti immundos ex eo quod discalceati incedebant.

Nec refert, quod Joannes Baptista dixit *Matth. 3.* *Cujus non sum dignus calceamenta portare* seu (ut *Marcus c. 1.* & *Lucas c. 3.* *solvere corrigiam calceamentorum.* Nam (ut taceam verbum Græcum rectè significare sandalia, seu soleas pedibus subligari solitas, & ut omittam alias expositiones ad intentum opponentium nil facientes) usitato proverbio solum intendebat Joannes prædicare suam parvitatem, Christi que dignitatem; cujus respectu non sit dignus vilissimum ministerium exhibere. Sicut de homine valde nobili non solito lavare manus posset dicere pauper humilis: *Non sum dignus aquam effundere super manus ejus*; inquit D. Bonaventura *sup.* Nisi fortè quispiam dicat, quod Christus tunc temporis, quo nondum publicè prædicabat, nondum regulam vivendi ediderat, nondum in deserto exemplum, dâns poenitentiae jejunaverat, calceamenti utebatur. De quo quidquid sit, saltem manifestè concluditur, quod post institutionem Apostolicæ vitæ & regulæ, Christus ejusque discipuli sine calceamentis ad litteram incesserunt.

De reliquo tota Jesu vita fuit pauper, ut verissimè dixerit S. Franciscus *c. 6. Regule*: *Ipsè Dominus pro nobis se fecit pauperem in hoc mundo.* Et *Apostolus 2. ad Cor. 8.* *Propter nos egenus factus est; cum esset dives etc.* Unde ex Matre paupercula in summa paupertate & alieno tecto natus est, pauperulis pannis involutus; in feno & præsepio paupere reclinat, pauper & nudus pro nobis crucifixus, alieno denique sepulchro conditus fuit. Et *Matth. 8.* ipse ait: *Vulpes foveas habent, & volucres cali nidos, Filius autem hominis non habet, ubi caput suum reclinet.* Et *Lucæ 8.* *Sequebantur eum mulieres, quæ ministrabant ei de facultatibus suis.*

Quare in primis perfectionem concupiscentibus *Marci 10.* proponit, ut vendant & vendant omnia sua & dent pauperibus, & sic nudati sequantur ipsum. Deinde pauperem vitæ formam præscribit Discipulis jam ipsum secutus, proindeque ipse servavit, qui (ut dicitur *Act. 1.*) *cepit facere & docere.* Præscribit namque Discipulis *Lucæ 9.* ut non habeant duas tunicas, seu

Qu. III. De Bapt. & reliqua vita Christi usq; ad pass. §. IV. 83

seu non plures vestes quam unam, non possideant aurum neque argentum, neque pecuniam in zonis, ut sine pera & sine calceamentis incedant, in domibus alienis divertant, manducantes quae apud eos sunt, seu sumentes instar pauperum alimenta necessaria, etsi alioquin Praedicatoribus verbi divini debita. Unde Apostolus 2. ad Cor. 11. vitam suam plane pauperem describit, in jejuniis multis, in frigore & nuditate transactam. Et 1. ad Timoth. 6. Habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti sumus.

Denique vita pauper congruebat praedicationis officio, tum ob carentiam curae saecularis, necessariae possessoribus divitiarum: tum ne ipse aut Discipuli videri possent quaerere humana, sed homines seu animas: tum ut liberius ab omni concupiscentia terrenorum liberi veritatem edicerent: tum ut in abjectione & paupertate Christi ejusque Discipulorum magis divina vis praedicationis Evangelicae clucesceret, ne divitiarum abundantia mutationem orbis terrarum videretur operata: tum denique ut ab immoderata opum cupiditate (quae plurimos ad infernum trahit) homines revocaret saluberrimo paupertatis exemplo.

Sed difficultas est, an Christus ita fuerit pauper, ut quidem in communi, saltem cum collegio Apostolorum habuerit aliquarum rerum dominium? Ubi satis constat Christum saltem interdum habuisse dominium aliquarum rerum; prout definiit Iohannes XXI. Extrav. Quia quorundam, de Verb. significat. Et consonat Scripturae Iohan. 13. ubi collegium Apostolorum legitur habuisse loculos, qui servabantur in usus necessarios. Ideoque Discipuli putabant, quod Christus Judae dixisset: Eme ea, quia necessaria sunt nobis ad diem festum, vel egenis ut aliquid daret.

Nihilominus interdum etiam Christus fuit sine ullo peculio, non habens tibi caput suum reclinare; idque non solum tempore quo ante baptismum vixit de bonis parentum; sed etiam postea, ut expresse tradit Nicolaus III. c. Exiit, de Verb. signif. in 6. ubi ardeam abdicationem omnium rerum propter Deum, tam in speciali quam in communi, quam venenosus obreccationibus aliquorum insensata damnaverat astutia, declarat meritoriam esse & sanctam, quam & Christus viam perfectionis ostendens, verbo docuit & exemplo firmavit: quamque primi Fundatores militantis Ecclesiae, prout ab ipso fonte hausserant, volentes perfecte vivere, per doctrinam ac vitam exempli in eos (loquitur de Franciscanis) derivarunt. Idem colligitur ex Matth. 8. & Luca 8. supra cit. & ex paupertate Christi in cruce.

Nec his quisquam putet obistere (inquit Nicolaus III. sup.) quod interdum dicatur Christus loculos habuisse. Nam (ut ibidem respondet) sic Iesus Christus, cuius perfecta sunt opera, in suis actibus viam perfectionis exercuit, quod interdum infirmorum imperfectionibus condescendens, & viam

perfectionis extolleret, & imperfeclorum infirmas semitas non damnaret. Sic infirmorum personam Christus suscepit in loculis, sic & in nonnullis aliis infirma carnis assumens (prout Evangelica testatur historia) non tantum carne, sed & mente condescendit infirmis. Sic enim humanam naturam assumpsit, quod in suis operibus perfectus existens, in nostris factus humilis, in propriis permansit excelsus. Sic & summa charitatis dignatione ad actus quosdam nostrae imperfectioni conformes inducitur, quod a summa perfectionis rectitudine non curvatur. Egit namque Christus & docuit opera perfectionis. Egit etiam infirmas sicut interdum & in fuga patet & loculis. Sed utrumque perfecte perfectus existens, ut perfectis & imperfeclis se viam salutis ostenderet, qui utrosque salvare venerat, qui tandem mori voluit pro utrisque.

An autem fuerit Christus pauper aliquando usque ad mendicitatem, inter aliquos controversitur. Sed dicendum, quod sic, cum D. Bonav. Opusculo de paupertate Christi q. 2. D. Thomae Opusculo contra Impugnantes Religionem cap. 7. & aliis passim. Nam de Christo, seu in persona Christi David dixit Psal. 39. Ego autem mendicus sum & pauper. Et Psal. 108. Et persecutus est hominem inopem & mendicum. Ratio est: quia mendicare est indigentiam petitione eleemosynae sublevare; id autem fecit Christus in triduo, quo a parentibus duodennis aberat Luca 2. Nam (ut interrogat Bernardus Homil. de Puero perduto) Per illud triduum ubi eras bone Iesu? quis tibi cibum ministravit aut potum? &c. An ut te per omnia conformares nostrae paupertati quasi unus ex turba pauperum stipem per ostia mendicabas? Quis dabit me buccellarum illarum mendicatarum participem fieri, vel saltem divini illius edulii reliquis saginari? Idem fecit alius, ut quando sitiens petiit potum Iohan. 4. & hospitium a Zachaeo Luca 19. & quando circumspiclis omnibus Ierosolymam discessit vesperi in Bethaniam Marci 11. tantae utique paupertatis, ut cum in tanta urbe hospitium non inveniret, quod utique ad conducendum pretio non defuisset, circumspiceret tamquam pauper & mendicus, alibi hospitium petiturus. Cum autem Magister Guilielmus de S. Amore hostis Religionis S. Francisci & S. Dominici, responderet, id non fuisse factum a Christo ex mendicitate, sed ex urbanitate, contra recte arguit S. Bonaventura, quod Christus non fuerit factus egenus & pauper ad docendam urbanitatem vel curialitatem humanam. Petiit proinde humilitatis Magister ex vera humilitate, eoque quod opportunum id foret ad sublevandam suam indigentiam, ac per hoc ut mendicus & pauper.

QUAE

75. Vita pauper congruebat praedicationi Evangelii.

76. Interdum Christus habuit aliquarum rerum dominium, ut declarat Iohannes XXI.

77. Interdum non, ut declarat Nicolaus III.

78. Qui objectionem a se motam pulchre dissolvit.

79. Christus aliquando usque ad mendicitatem pauper fuit.